

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Wytyczne szczegółowe w zakresie pomocy w ramach płatności bezpośrednich, przejściowego wsparcia krajowego, płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115, wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 oraz warunkowości

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 29 maja 2026 r.

Podstawa prawna

Wytyczne zostały wydane na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1741, z 2025 r. poz. 321 oraz z 2026 r. poz. 305).

Obowiązywanie wytycznych

Niniejsze wytyczne obowiązują od dnia 1 czerwca 2026 r.

Spis treści

I. Słownik pojęć	6
II. Wykaz skrótów	6
III. Informacje ogólne	10
IV. Wytyczne dotyczące zasad wspólnych dla płatności bezpośrednich	11
V. Wytyczne w zakresie zasad wydawania decyzji dotyczących pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1 lub 2 ustawy PS WPR	12
VI. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania płatności spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielni rolników	12
VII. Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności niezwiązanej do tytoniu	13
VIII. Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności dla małych gospodarstw na 2023 r.	14
IX. Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności dla młodych rolników	15
IX.1 Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności dla młodych rolników w 2023 r.	15
IX.2 Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności dla młodych rolników w 2024 r.	15
X. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach płatności w ramach schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, o których mowa w art. 16 ust. 2 lit. d rozporządzenia 2021/2115	16
X.1. Wytyczne dotyczące możliwości przyznania płatności za realizację ekoschematów rolnikom wnioskującym o przyznanie płatności za realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach Interwencji 9. (I.8.9.3)	16
X.2. Wytyczne dotyczące realizacji płatności w ramach ekoschematów	16
X.3. Wytyczne dotyczące realizacji płatności dobrostanowej	18

XI. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115 przyznawanych w formie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych.....	22
XI.1. Wytyczne dotyczące dokumentów potwierdzających przesłanie kopii dokumentacji przyrodniczej do ITP-PIB w przypadku wariantów Interwencji 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 oraz Interwencji 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000.....	22
XI.2. Wytyczne dotyczące przepisów zawartych w działaniach ochronnych obligatoryjnych i fakultatywnych określonych w PO lub PZO ustanowionych dla obszarów Natura 2000	23
XI.3. Wytyczne dotyczące niezłożenia przez rolnika lub zarządcę w wymaganym terminie do kierownika biura powiatowego ARiMR dokumentów niezbędnych do weryfikacji spełnienia warunków przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.....	24
XI.4. Wytyczne dotyczące przypadków gdy powierzchnia działki rolnej lub działki przyrodniczej, na której było realizowane zobowiązanie w ramach Pakietu 5. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków poza obszarami Natura 2000 Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014–2020, zwiększyła się w wyniku zmiany MKO	25
XI.5. Wytyczne dotyczące stosowania kar wstecznych i kar za powtarzalność uchybień w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach interwencji 9. (I.8.9.3), 10. (I.8.9.1) i 11. (I.8.9.2), które stanowią kontynuację podjętych w 2022 r. zobowiązań odpowiednio w ramach Pakietów 1., 4. i 5. Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014–2020	26
XI.6. Wytyczne dotyczące uznania planów działalności rolnośrodowiskowej i zmian tych planów, sporządzonych w 2025 roku przez osoby posiadające wiedzę niezbędną do doradzania w zakresie sporządzania planów działalności rolnośrodowiskowej lub dokumentacji przyrodniczych.....	27

XII. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115	28
XIII. Wytyczne szczegółowe w zakresie warunkowości.....	28
XIV. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115 przyznawanych w formie płatności ekologicznych.....	31
XV. Wytyczne dotyczące uznania planów działalności ekologicznej i zmian tych planów, sporządzonych w 2025 roku przez osoby posiadające wiedzę niezbędną do doradzania w zakresie sporządzania planów działalności ekologicznej.....	32

I. Słownik pojęć

działalność rolnicza – działalność, o której mowa w art. 21 ust. 1 ustawy PS WPR

jednostka certyfikująca w ramach systemu rolnictwa ekologicznego – jednostka certyfikująca w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej

maksymalny kwalifikujący się obszar (MKO) – maksymalny kwalifikujący się obszar, wyznaczony dla danej działki referencyjnej, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a rozporządzenia 2022/1172

normy GAEC – normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska określone w PS WPR i wymienione w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115

pomoc – pomoc finansowa, o której mowa w ustawie PS WPR, w ramach działań, interwencji oraz przejściowego wsparcia krajowego objętych Zintegrowanym Systemem Zarządzania i Kontroli

wytyczne MRiRW – wytyczne instytucji zarządzającej (Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi), o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy PS WPR

rejestr producentów surowca tytoniowego – rejestr producentów surowca tytoniowego, o którym mowa w art. 40ha ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych

rolnik – rolnik w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115, którego gospodarstwo jest położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

zarządca – inny beneficjent, o którym mowa w art. 70 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115, ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej

Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli – zintegrowany system zarządzania i kontroli, o którym mowa w tytule IV rozdział II rozporządzenia 2021/2116

II. Wykaz skrótów

ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

CDR – Centrum Doradztwa Rolniczego

ITP-PIB – Instytut Technologiczno-Przyrodniczy - Państwowy Instytut Badawczy

KOWR – Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa

IUNG-PIB – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy

Interwencja 9. (I.8.9.3) – Kontynuacja zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych realizowanych w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w zakresie Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone w ramach PS WPR

Interwencja 10. (I.8.9.1) – Kontynuacja zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych realizowanych w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w zakresie Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 w ramach PS WPR

Interwencja 11. (I.8.9.2) – Kontynuacja zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych realizowanych w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w zakresie Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 w ramach PS WPR

I.10.11 – interwencja Zalesianie gruntów rolnych w ramach PS WPR

I.10.12 – interwencja Tworzenie zadrzewień śródpolnych w ramach PS WPR

I.10.13 – interwencja Zakładanie systemów rolno-leśnych w ramach PS WPR

I.10.14 – interwencja Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych w ramach PS WPR

PLW – Powiatowy Lekarz Weterynarii

PO – Plany Ochrony

PZO – Plany Zadań Ochronnych

PROW 2014–2020 – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

PS WPR – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

przejściowe wsparcie krajowe – przejściowe wsparcie krajowe, o którym mowa w art. 147 rozporządzenia 2021/2115

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

rozporządzenie 2021/2115 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)

2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013

rozporządzenie 2021/2116 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013

rozporządzenie 2022/1172 – rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością

rozporządzenie dobrostanowe – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach schematów na rzecz dobrostanu zwierząt w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

rozporządzenie ekologiczne – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności ekologicznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

rozporządzenie w sprawie ekoschematów – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

rozporządzenie w sprawie „Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego” – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego programem Rozwoju

Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

rozporządzenie w sprawie minimalnych warunków utrzymywania zwierząt gospodarskich – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej

rozporządzenie w sprawie norm – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie norm oraz szczegółowych warunków ich stosowania

rozporządzenie w sprawie płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

rozporządzenie w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

rozporządzenie w sprawie podstawowego wsparcia dochodów – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty podstawowego wsparcia dochodów, płatności redystrybucyjnej, płatności dla młodych rolników, płatności związanych z produkcją do powierzchni upraw i płatności związanych z produkcją do zwierząt i przejściowego wsparcia krajowego w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

rozporządzenie w sprawie warunków technicznych – rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie

rozporządzenie w sprawie wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych w ramach PS WPR – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach wsparcia inwestycji leśnych lub

zadrzewieniowych oraz w formie premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

rozporządzenie w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu zwierząt gospodarskich – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej

system IRZ – system uregulowany ustawą z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt

TUZ – trwałe użytki zielone

ustawa o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej – ustawa z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej

ustawa o organizacji niektórych rynków rolnych – ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych

ustawa PROW 2014–2020 – ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

ustawa PS WPR – ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

III. Informacje ogólne

1. Niniejsze wytyczne zostały wydane w celu prawidłowej realizacji przez ARiMR zadań mających na celu przyznawanie pomocy, w tym opracowanie procedur dotyczących kontroli administracyjnej oraz kontroli na miejscu.
2. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do pomocy w ramach płatności bezpośrednich, przejściowego wsparcia krajowego, płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115, wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d

rozporządzenia 2021/2115 oraz warunkowości.

3. Niniejsze wytyczne stanowią podstawę systemu realizacji PS WPR, obok przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym ustawy PS WPR.

IV. Wytyczne dotyczące zasad wspólnych dla płatności bezpośrednich

1. ARiMR weryfikuje prowadzenie działalności rolniczej w przeważającym zakresie na użytkach rolnych gospodarstwa rolnego wykorzystywanych także do prowadzenia działalności pozarolniczej ustalając:

- 1) intensywność działalności pozarolniczej (nasilenie wykonywanych czynności związanych z działalnością pozarolniczą jest mniejsze od działalności rolniczej);
- 2) charakter działalności pozarolniczej (specyfika wykonywanych czynności nie zaburza efektów działalności rolniczej);
- 3) okres trwania działalności pozarolniczej (czas trwania czynności związanych z działalnością pozarolniczą nie pokrywa się z działalnością rolniczą, w szczególności w okresie wegetacyjnym);
- 4) harmonogram działalności pozarolniczej (termin wykonywania czynności związanych z działalnością pozarolniczą nie koliduje z czynnościami związanymi z działalnością rolniczą, np. zabiegami agrotechnicznymi).

2. ARiMR weryfikuje posiadanie tytułu prawnego do użytków rolnych deklarowanych do płatności bezpośrednich, w szczególności na podstawie:

- 1) numeru księgi wieczystej lub kopii wniosku o wpis do ksiąg wieczystych lub
- 2) aktu notarialnego lub
- 3) wypisu z Ewidencji Gruntów i Budynków lub
- 4) aktu Własności Ziemi lub
- 5) umowy dzierżawy, a w przypadku ustnej umowy dzierżawy – oświadczenia wnioskodawcy z podaniem imienia i nazwiska wdzierżawiającego oraz jego adresu lub
- 6) oświadczenia wnioskodawcy wraz z nakazem płatniczym podatku rolnego (płatnik lub podatnik) lub wypisem z ewidencji gruntów i budynków

potwierdzającym posiadanie samoistne – w przypadku samoistnego posiadania lub

- 7) nakazu płatniczego podatku rolnego wystawionego na wnioskodawcę – podatnika, wraz z informacją z Urzędu Gminy o przedmiocie opodatkowania (wraz z wykazem działek) lub
- 8) postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku wraz z oświadczeniem rolnika zawierającym numery ewidencyjne działek nabytych w spadku lub
- 9) notarialnego aktu dziedziczenia lub
- 10) postanowienia o podziale majątku lub
- 11) postanowienia o zasiedzeniu nieruchomości lub
- 12) oświadczenia o złożeniu wniosku lub kopii wniosku o stwierdzenie nabycia spadku.

V. Wytyczne w zakresie zasad wydawania decyzji dotyczących pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1 lub 2 ustawy PS WPR

W przypadku gdy rolnik w tym samym roku wnioskuje o przyznanie płatności dobrostanowej oraz innej pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1 lub 2 ustawy PS WPR, sprawę o przyznanie płatności dobrostanowej rozstrzyga się w odrębnej decyzji.

VI. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania płatności spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielni rolników

1. ARiMR nie sprawdza warunku dotyczącego poddania się lustracyjnemu badaniu, o którym mowa w przepisach:
 - 1) art. 27 ust. 3 ustawy PS WPR,
 - 2) § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie podstawowego wsparcia dochodów,
 - 3) § 20 ust. 6 rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych,
 - 4) § 3 ust. 4 rozporządzenia w sprawie płatności dla obszarów z ograniczeniami

naturalnymi,

5) § 2 ust. 4 rozporządzenia w sprawie ekoschematów

– jeżeli spółdzielnia produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w ciągu ostatnich trzech lat poprzedzających rok złożenia wniosku o przyznanie płatności.

2. ARiMR nie uznaje za brak formalny brak dołączenia, przez spółdzielnię produkcji rolnej albo spółdzielnię rolników, do wniosku dokumentów, o których mowa w przepisach:

1) § 27 pkt 2 lit. b rozporządzenia w sprawie podstawowego wsparcia dochodów,

2) § 24 ust. 2 pkt 2 lit. b rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych,

3) § 6 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi,

4) § 19a pkt 2 lit. b rozporządzenia w sprawie ekoschematów

– jeżeli taka spółdzielnia została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w ciągu ostatnich trzech lat poprzedzających rok złożenia wniosku o przyznanie płatności.

VII. Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności niezwiązanej do tytoniu

1. ARiMR ustalając, czy rolnik albo jego małżonek w dniu 31 grudnia 2018 r. był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego, uwzględnia również małżonka tego rolnika, jeżeli małżonek w dniu 31 grudnia 2018 r. był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego na podstawie decyzji o wpisie do tego rejestru, ale decyzja ta została unieważniona, a po 31 grudnia 2018 r. do rejestru producentów surowca tytoniowego został wpisany ten rolnik.

2. ARiMR dokonuje ustaleń, o których mowa w ust. 1, na podstawie udostępnionego przez KOWR, z urzędu, wykazu rolników uwzględniającego również dane małżonka rolnika ubiegającego się przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, jeżeli taki małżonek w dniu 31 grudnia 2018 r. był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego.

3. ARiMR, ustalając indywidualną ilość referencyjną, o której mowa w art. 40 ust. 1 ustawy PS WPR, uwzględnia masę surowca tytoniowego dostarczonego nabywcy w roku 2017 albo 2018 również w ramach umowy wieloletniej zawartej przed rokiem 2017 i obejmującej dostarczenie surowca tytoniowego z lat zbiorów 2017 lub 2018.
4. ARiMR dokonuje ustaleń, o których mowa w ust. 3, na podstawie udostępnionego przez KOWR, z urzędu, wykazu rolników uwzględniającego również umowy zawarte przed rokiem 2017 z zastrzeżeniem, że obejmują one dostarczenie surowca tytoniowego z lat zbiorów 2017 lub 2018.

VIII. Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności dla małych gospodarstw na 2023 r.

1. Przy wyliczeniu kwoty płatności dla małych gospodarstw dla danego rolnika ARiMR uwzględnia:
 - 1) powierzchnię obszaru zatwierdzonego do podstawowego wsparcia dochodów, w tym również grunty zalesione. Powierzchnia gruntów objętych zobowiązaniem zalesieniowym nie jest uwzględniana do ustalenia powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu rolnika, o której mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy PS WPR;
 - 2) maksymalną kwotę płatności wynoszącą 1 125 EUR, ustaloną w PS WPR zatwierdzonym decyzją Komisji Europejskiej z dnia 30 sierpnia 2023 r.
2. Przy ustalaniu spełnienia warunku, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 2 ustawy PS WPR, ARiMR sprawdza, czy rolnik lub podmiot, od którego ten rolnik nabył gospodarstwo rolne, którego dotyczy żądanie przyznania płatności dla małych gospodarstw, otrzymał decyzję w sprawie przyznania płatności bezpośrednich za 2022 r. oraz czy określona w tej decyzji powierzchnia gruntów objętych obszarem zatwierdzonym do jednolitej płatności obszarowej jest większa od zera.
3. W przypadku stwierdzenia, że rolnik, który złożył żądanie przyznania płatności dla małych gospodarstw nie spełnia warunków przyznania tej płatności określonych w art. 147a ust. 1 ustawy PS WPR ARiMR prowadzi postępowanie w sprawie przyznania płatności bezpośrednich na podstawie złożonego wniosku o przyznanie płatności na 2023 r.

IX. Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności dla młodych rolników

IX.1 Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności dla młodych rolników w 2023 r.

1. W przypadku rolnika, który w 2023 r. złożył po raz pierwszy wniosek o płatność dla młodych rolników, a następnie zastąpił ten wniosek żądaniem przyznania płatności dla małych gospodarstw, ARiMR uznaje:
 - 1) rok 2023 za rok, w którym rolnik powinien spełnić łącznie warunki wskazane w art. 28 ust. 1 ustawy PS WPR;
 - 2) dzień złożenia wniosku o płatność dla młodych rolników w 2023 r. za dzień złożenia pierwszego wniosku o tę płatność w celu ustalenia spełnienia warunku, o którym mowa w art. 28 ust. 2 ustawy PS WPR.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, ARiMR uznaje dokumenty, o których mowa w § 4 ust. 2 oraz § 26 rozporządzenia w sprawie podstawowego wsparcia dochodów, dołączone do wniosku o przyznanie płatności dla młodych rolników w 2024 r. za złożone w terminie.
3. ARiMR przyznaje płatność dla młodych rolników rolnikowi, o którym mowa w ust. 1, nie więcej niż za 4 kolejne lata, jeżeli rolnikowi temu przyznano płatność dla małych gospodarstw.

IX.2 Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności dla młodych rolników w 2024 r.

1. W przypadku rolnika, który w 2024 r. złożył po raz pierwszy wniosek o płatność dla młodych rolników, a następnie zawniósł o płatność dla małych gospodarstw, ARiMR uznaje:
 - 1) rok 2024 za rok, w którym rolnik powinien spełnić łącznie warunki wskazane w art. 28 ust. 1 ustawy PS WPR;
 - 2) dzień złożenia wniosku o płatność dla małych gospodarstw w 2024 r. za dzień złożenia pierwszego wniosku o płatność dla młodych rolników w celu ustalenia spełnienia warunku, o którym mowa w art. 28 ust. 2 ustawy PS WPR.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, ARiMR uznaje dokumenty, o których mowa w § 4 ust. 2 oraz § 26 rozporządzenia w sprawie podstawowego wsparcia dochodów, dołączone do wniosku o przyznanie płatności dla młodych rolników w 2025 r. za złożone w terminie.
3. ARiMR przyznaje płatność dla młodych rolników rolnikowi, o którym mowa w ust. 1, nie więcej niż za 3 kolejne lata, jeżeli rolnikowi temu przyznano płatność dla małych gospodarstw.

X. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach płatności w ramach schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, o których mowa w art. 16 ust. 2 lit. d rozporządzenia 2021/2115

X.1. Wytyczne dotyczące możliwości przyznania płatności za realizację ekoschematów rolnikom wnioskującym o przyznanie płatności za realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach Interwencji 9. (I.8.9.3)

ARiMR uznaje, że rolnik spełnia warunki i wymogi dotyczące realizacji praktyk:

- 1) Zróżnicowana struktura upraw (ZSU) lub
- 2) Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia (w wariantcie podstawowym lub w wariantcie z wapnowaniem)

– jeżeli te warunki i wymogi rolnik spełnia i realizuje w całości tylko na gruntach ornych, które nie zostały zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego w 2022 r. w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020, którego kontynuację stanowi zobowiązanie w ramach Interwencji 9. (I.8.9.3).

X.2. Wytyczne dotyczące realizacji płatności w ramach ekoschematów

1. Rejestr działań agrotechnicznych prowadzony w gospodarstwie, ARiMR weryfikuje

w zakresie sporządzonym na potrzeby danej płatności w ramach ekoschematów lub praktyki w ramach tych płatności.

2. W ramach praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia w wariacie z wapnowaniem, ARiMR uwzględnia również faktury za zakup wapna wystawione w roku n-1 w odniesieniu do roku, w którym rolnik ubiega się o dopłatę w ramach wymienionego wariantu.
3. ARiMR, weryfikując wyniki badań gleby, bierze pod uwagę oznaczenie działki, a nie osobę lub podmiot, który zlecił wykonanie badania.
4. Plany nawożenia sporządzone jesienią roku 2022 na lata 2022/2023 ARiMR uwzględnia w ramach płatności do praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia w roku 2023, o ile spełnione zostały warunki przyznania tej pomocy.
5. ARiMR weryfikuje plan nawożenia w taki sposób, aby pomoc za dany plan nawożenia w odniesieniu do tej samej powierzchni wypłacana była tylko raz (rolnik, który opracował plan nawożenia do 30 września roku n na lata n/n+1 oraz w roku n ubiega się o płatności w ramach praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia, nie może otrzymać płatności w ramach ww. praktyki na podstawie tego samego planu w roku n+1).
6. Na potrzeby realizacji praktyki Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe ARiMR nie uwzględnia wysiewu roślin bobowatych drobnonasiennych w trawę.
7. Na potrzeby realizacji praktyki Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe ARiMR uwzględni roślinę zadeklarowaną w ramach tej praktyki jako plon główny w roku zgłoszenia tej praktyki we wniosku, jak również w roku n+1, wyłącznie w przypadku dokonania wysiewu tej rośliny jako uprawy głównej po usunięciu międzyplonu.
8. W przypadku praktyki Uproszczone systemy uprawy ARiMR uwzględni możliwość zebrania słomy z gruntu zadeklarowanego do tej praktyki.
9. Za przeprowadzony zabieg ochrony roślin w ramach ekoschematu Biologiczna uprawa w przypadku wariantu Mikrobiologiczne środki ochrony roślin, ARiMR uzna wysianie/wysadzenie nasion/ bulw zaprawionych środkiem ochrony roślin, o którym mowa w art. 34 ust 1 ustawy PS WPR.
10. W ramach ekoschematu Biologiczna uprawa w przypadku wariantu

Mikrobiologiczne środki ochrony roślin w odniesieniu do upraw ozimych przeprowadzenie zabiegu ochrony upraw przy użyciu środka ochrony roślin, o którym mowa w art. 34 ust 1 ustawy PS WPR, w tym zastosowanie zapraw i wysianie/wysadzenie zaprawionych nasion/bulw, ARiMR uwzględni powierzchnię tych upraw do płatności w roku n (o ile rolnik zawniósował o taką płatność) w przypadku złożenia przez rolnika wymaganych dokumentów w terminie do dnia 15 września roku n, lub w roku n+1 (o ile rolnik zawniósował o taką płatność) w przypadku złożenia przez rolnika wymaganych dokumentów w terminie do dnia 15 września roku n+1.

11. W ramach ekoschematu Biologiczna uprawa w przypadku wariantu Nawozowe produkty mikrobiologiczne, jeżeli rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności w ramach tego wariantu w roku n, ARiMR uwzględni powierzchnię upraw ozimych, na której zastosowano nawozowy produkt mikrobiologiczny w roku n-1 albo roku n, jeżeli ten nawozowy produkt mikrobiologiczny został zakupiony lub nabyty nie wcześniej niż 15 lipca roku n-1, oraz ten rolnik złoży wymagane dokumenty w terminie do dnia 15 września roku n.
12. ARiMR, przyznając płatność w ramach ekoschematu Biologiczna uprawa, w sytuacji zaistnienia następstwa prawnego, uwzględni imienny dokument potwierdzający zakup środka ochrony roślin lub nawozowego produktu mikrobiologicznego albo inny imienny dokument potwierdzający ich nabycie wystawiony na rolnika, który złożył wniosek o przyznanie płatności.
13. ARiMR, przyznając płatność w ramach ekoschematu Materiał siewny kategorii elitarny lub materiał siewny kategorii kwalifikowany, w sytuacji zaistnienia następstwa prawnego, uwzględni imienny dokument potwierdzający zakup materiału siewnego kategorii elitarny lub materiału siewnego kategorii kwalifikowany lub dokument wydania z magazynu materiału siewnego kategorii elitarny lub materiału siewnego kategorii kwalifikowany wystawiony na rolnika, który złożył wniosek o przyznanie płatności.

X.3. Wytyczne dotyczące realizacji płatności dobrostanowej

1. ARiMR, weryfikując utrzymywanie zwierząt w tzw. systemie zamkniętym to znaczy w pomieszczeniach lub w budynkach, bierze pod uwagę także inne obiekty inwentarskie, które nie są jednocześnie:

- 1) pastwiskami, wybiegami albo okólnikami przeznaczonymi do realizacji praktyk lub wymogów związanych z zapewnieniem zwierzętom wypasu lub wybiegu albo
 - 2) wiatami przeznaczonymi do ochrony zwierząt utrzymywanych w systemie otwartym przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zwierzętami drapieżnymi.
2. ARiMR, weryfikując utrzymywanie zwierząt w systemie zamkniętym, o którym mowa w ust. 1, sprawdza, czy w pomieszczeniach, budynkach lub innych obiektach inwentarskich:
- 1) możliwa jest kontrola i regulacja temperatury, wilgotności, wentylacji i oświetlenia;
 - 2) przestrzegane są przepisy rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, w szczególności dla pomieszczeń przeznaczonych dla inwentarza żywego dotyczące:
 - a) oświetlenia światłem dziennym lub sztucznym, przystosowanego do gatunku i grupy zwierząt,
 - b) wymiany powietrza, wymaganej dla określonego gatunku i grupy zwierząt,
 - c) utrzymania właściwej temperatury,
 - d) zabezpieczenia przed wpływami atmosferycznymi oraz wilgocią z podłoża i zalegających odchodów zwierzęcych,
 - e) odprowadzenia ścieków ze stanowisk dla zwierząt do zewnętrznych lub wewnętrznych zbiorników szczelnych,
 - f) wyposażenia w instalacje i urządzenia elektryczne, dostosowane do przeznaczenia pomieszczeń,
 - g) odpowiednich warunków do pracy obsługi;
 - 3) przestrzegane są przepisy rozporządzenia w sprawie minimalnych warunków utrzymywania zwierząt gospodarskich oraz rozporządzenia w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu zwierząt gospodarskich, w szczególności dotyczące zapewnienia:
 - a) świniom, bydłu, owcom, kozom, indykom, kurom nioskom oraz kurczętom brojlerom – stałego dostępu do wody (konie pojone są trzy razy dziennie),

- b) wyposażenia i sprzętu przeznaczonego do karmienia i pojenia zwierząt utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach umieszczonego w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko zanieczyszczenia paszy lub wody oraz ułatwić bezkonfliktowy dostęp tych zwierząt do paszy i wody,
- c) podłogi w pomieszczeniach, która powinna być twarda, równa i stabilna, a jej powierzchnia gładka i nieśliska.

3. ARiMR kwalifikuje bydło do płatności dobrostanowej na podstawie typu użytkowego i kierunku użytkowania zawartego w systemie IRZ według poniższych zasad:

- 1) do wariantu Dobrostan krów mlecznych kwalifikują się krowy w wieku określonym w rozporządzeniu dobrostanowym o zgłoszonym w komputerowej bazie danych mlecznym typie użytkowym, a w przypadku krów w typie użytkowym kombinowanym – krowy o mlecznym kierunku użytkowania;
- 2) do wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach kwalifikują się krowy mamki w wieku określonym w rozporządzeniu dobrostanowym, przy czym wymogami objęte są krowy mamki, cielęta, opasy o masie ciała do 300 kg i jałówki o mięsny typie użytkowym, a w przypadku bydła w typie użytkowym kombinowanym – o mięsny kierunku ich użytkowania;
- 3) do wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym kwalifikują się krowy mamki w wieku określonym w rozporządzeniu dobrostanowym, przy czym wymogami objęte są krowy mamki, cielęta, opasy o masie ciała do 300 kg i jałówki o mięsny typie użytkowym, a w przypadku bydła w typie użytkowym kombinowanym – o mięsny kierunku ich użytkowania;
- 4) do wariantu Dobrostan opasów kwalifikuje się bydło w wieku określonym w rozporządzeniu dobrostanowym przeznaczone do opasu i utrzymywane z przeznaczeniem do produkcji mięsa, o zgłoszonym w komputerowej bazie danych kierunku użytkowania:
 - a) mleczny do opasu albo
 - b) mięsny do opasu albo
 - c) do opasu.

4. Za osobę posiadającą wiedzę niezbędną do doradzania w zakresie sporządzania lub zmiany planów poprawy dobrostanu zwierząt w ramach płatności dobrostanowych w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt lub płatności dobrostanowych w ramach działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 i doświadczenie w tym zakresie, o których mowa w przepisach:
 - 1) § 50g rozporządzenia dobrostanowego,
 - 2) § 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2026 r. zmieniającego rozporządzenie dobrostanowe (Dz. U. poz. 338)
 - ARiMR uznaje osobę, która na mocy art. 163 ustawy PS WPR w 2023 roku została wpisana na listę doradców rolniczych, o której mowa w art. 113 ust. 1 tej ustawy.
5. W przypadku braku osoby na liście doradców rolniczych, o której mowa w art. 113 ust. 1 ustawy PS WPR, ARiMR zwraca się do Dyrektora CDR o udzielenie pisemnej informacji:
 - 1) czy ta osoba została wpisana na mocy art. 163 ustawy PS WPR na powyższą listę;
 - 2) o dacie skreślenia tej osoby z tej listy doradców rolniczych.
6. ARiMR, przyznając płatność dobrostanową w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt do tuczników, kurcząt brojlerów oraz indyków utrzymywanych z przeznaczeniem do produkcji mięsa, w przypadku wystąpienia siły wyższej w gospodarstwie skutkującej w szczególności:
 - 1) ubiciem zwierząt z nakazu PLW,
 - 2) upadkiem zwierząt,
 - 3) wybyciem zwierząt z gospodarstwa
 - przyznaje płatność dobrostanową do wszystkich tych zwierząt.
7. ARiMR, przyznając płatność dobrostanową w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt do loch, krów mamek, krów mlecznych, opasów, owiec, kur niosek, koni oraz kóz, w przypadku wystąpienia siły wyższej w gospodarstwie skutkującej w szczególności:
 - 1) ubiciem zwierząt z nakazu PLW,

- 2) upadkiem zwierząt,
- 3) wybyciem zwierząt z gospodarstwa

– uwzględnia okres, w którym były realizowane wymogi ekoschematu Dobrostan zwierząt dla tych zwierząt, rozszerzony, jeśli dotyczy, w szczególności o okres zakazu ponownego wprowadzania zwierząt do gospodarstwa w związku z wystąpieniem choroby zakaźnej zwierząt określony przez PLW.

XI. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115 przyznawanych w formie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych

XI.1. Wytyczne dotyczące dokumentów potwierdzających przesłanie kopii dokumentacji przyrodniczej do ITP-PIB w przypadku wariantów Interwencji 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 oraz Interwencji 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000

1. ARiMR uznaje, że kopia dokumentacji przyrodniczej została przesłana do ITP-PIB, jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych do dnia 30 listopada pierwszego roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego złoży do ARiMR w szczególności jeden z poniższych dokumentów:

- 1) skan dokumentu potwierdzającego złożenie dokumentacji zawierającego stempel i datę przyjęcia oraz podpis osoby przyjmującej dokument w imieniu ITP-PIB – w przypadku dokumentacji dostarczonej osobiście na nośniku danych (pen-drive, CD, DVD, itp.);
- 2) skan potwierdzenia nadania przesyłki do ITP-PIB z pieczętką i datą podmiotu nadającego, np. Poczty Polskiej, w którym nadawcą jest podmiot ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, a adresatem jest

- ITP-PIB – w przypadku dokumentacji wysłanej za pomocą przesyłki poleconej;
- 3) urzędowe poświadczenie przedłożenia (UPP) lub urzędowe poświadczenie odbioru (UPO), w którym nadawcą jest podmiot ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, a adresatem jest ITP-PIB – w przypadku dokumentacji wysłanej za pomocą ePUAP;
 - 4) kopię maila, w którym została przekazana dokumentacja przyrodnicza przez podmiot ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych na adres dokumentacje2023@itp.edu.pl w przypadku dokumentacji wysłanej za pomocą poczty e-mail (a w kolejnych latach odpowiednio dokumentacje2024@itp.edu.pl, dokumentacje2025@itp.edu.pl, itd.).
2. ARiMR może uznać inne rodzaje dokumentów, niż wymienione w ust. 1, potwierdzających przesłanie dokumentacji przyrodniczej do ITP-PIB, o ile ARiMR uzna takie dokumenty za wystarczający dowód tego przesłania.
3. Wytyczne dotyczą również przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych nie posiadał dokumentacji przyrodniczej sporządzonej w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji danego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego lub w roku rozpoczęcia jego realizacji, a posiada dokumentację przyrodniczą sporządzoną najpóźniej w roku, w którym podmiot ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych złożył wniosek o przyznanie drugiej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację tego zobowiązania, w ramach którego jest wymagane posiadanie tej dokumentacji.

XI.2. Wytyczne dotyczące przepisów zawartych w działaniach ochronnych obligatoryjnych i fakultatywnych określonych w PO lub PZO ustanowionych dla obszarów Natura 2000

1. ARiMR uznaje, że przepis w PZO lub PO o treści cyt.: „Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego” odnosi się zarówno do realizacji zobowiązań rolno-środowisko-klimatycznych w zakresie Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach

Natura 2000 Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014–2020, jak i do nowych zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach odpowiednio Interwencji 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 lub Interwencji 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 PS WPR – w zależności od tego, czy zobowiązanie zostało podjęte w PROW 2014–2020 czy w PS WPR.

2. W przypadku realizacji zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych PS WPR, ARiMR powinna przyjąć za punkt odniesienia w PZO lub PO wymogi ww. interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych PS WPR (a nie PROW 2014–2020), natomiast dla zobowiązań podjętych w ramach PROW 2014–2020 ARiMR powinna przyjąć za punkt odniesienia wymogi Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014–2020.
3. W przypadku gdy w PZO albo PO ustanowionych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk lub obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty nie wskazano przedmiotów ochrony lub nie określono działań ochronnych dla danej działki rolnej lub przyrodniczej, ARiMR nie wymaga złożenia przez rolnika lub zarządcę do kierownika biura powiatowego ARiMR kopii pisemnego potwierdzenia właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska, o którym mowa w § 12 ust. 6 lub § 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, że odpowiednio dany wariant wymieniony w § 3 pkt 1 lit. h-k tego rozporządzenia albo interwencja wymieniona w § 3 pkt 3 tego rozporządzenia mogą być realizowane na tej działce.

XI.3. Wytyczne dotyczące niezłożenia przez rolnika lub zarządcę w wymaganym terminie do kierownika biura powiatowego ARiMR dokumentów niezbędnych do weryfikacji spełnienia warunków przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej

1. Dokumentami, które są niezbędne do weryfikacji przez ARiMR spełnienia warunków przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, a które, zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, rolnik lub zarządca są zobowiązani złożyć do kierownika biura powiatowego ARiMR, są dokumenty wymienione w § 26 ust. 2 lub 6 tego rozporządzenia tj. m.in. kopie stron planu działalności rolnośrodowiskowej, na

których jest zawarte:

- 1) oświadczenie eksperta przyrodniczego, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 lit. c załącznika nr 3 do powyższego rozporządzenia, zawierające podpis eksperta przyrodniczego, przy którego udziale został sporządzony ten plan;
 - 2) oświadczenie doradcy rolnośrodowiskowego, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 lit. d załącznika nr 3 do powyższego rozporządzenia, zawierające podpis doradcy rolnośrodowiskowego, przy którego udziale został sporządzony ten plan.
2. W przypadku niezłożenia przez rolnika lub zarządcę dokumentów, o których mowa w ust. 1, w terminie określonym w § 26 ust. 2 i 6 rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, kierownik biura powiatowego ARiMR wzywa rolnika lub zarządcę na piśmie do złożenia tych dokumentów. Dokonanie tej czynności:
- 1) w terminie określonym w wezwaniu,
 - 2) po terminie określonym w § 26 ust. 2 lub 6 powyższego rozporządzenia, a przed dniem doręczenia wezwania
- uważa się za dokonane w terminie.
3. ARiMR uznaje, że niezłożenie w wymaganym terminie dokumentów, o których mowa w ust. 1, jest równoznaczne z niespełnieniem warunków przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Tym samym skutki niezłożenia ww. dokumentów w wymaganym terminie są takie jak skutki niespełnienia warunków przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

XI.4. Wytyczne dotyczące przypadków gdy powierzchnia działki rolnej lub działki przyrodniczej, na której było realizowane zobowiązanie w ramach Pakietu 5. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków poza obszarami Natura 2000 Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014–2020, zwiększyła się w wyniku zmiany MKO

1. W przypadku gdy rolnik lub zarządca w roku N podejmują zobowiązanie w ramach wariantów wymienionych w § 3 pkt 2 lit. a-g rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych na działce rolnej lub działce przyrodniczej, na

której do dnia 14 marca roku N było realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014–2020 w ramach Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 (zwanego dalej „Pakiem 5.”) w zakresie tożsamyh siedlisk przyrodniczych, ARiMR uznaje, że cała zadeklarowana we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w roku n powierzchnia tej działki rolnej lub działki przyrodniczej stanowi ten sam obszar, na którym ten rolnik lub zarządca realizował zobowiązanie w ramach Pakietu 5. w zakresie tożsamyh siedlisk przyrodniczych, nawet jeśli w wyniku zmiany MKO powierzchnia tej działki zwiększyła się w stosunku do powierzchni tej działki objętej zobowiązaniem w ramach Pakietu 5., pod warunkiem że:

- 1) powierzchnia tego zwiększenia jest mniejsza niż 0,1 ha lub
- 2) nie jest możliwe określenie lokalizacji powierzchni tego zwiększenia na tej działce.

XI.5. Wytyczne dotyczące stosowania kar wstecznych i kar za powtarzalność uchybień w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach interwencji 9. (I.8.9.3), 10. (I.8.9.1) i 11. (I.8.9.2), które stanowią kontynuację podjętych w 2022 r. zobowiązań odpowiednio w ramach Pakietów 1., 4. i 5. Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014–2020

1. Zobowiązania w ramach Interwencji 9. (I.8.9.3), 10. (I.8.9.1) i 11. (I.8.9.2), zgodnie z § 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, są zobowiązaniami rocznymi.
2. W przypadku popełnienia przez rolnika lub zarządcę uchybień w ramach zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach tych interwencji, nie mają zastosowania kary, o których mowa w § 40 rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych (kary za powtarzalność uchybień) i w § 41 tego rozporządzenia (tzw. „kary wsteczne”).
3. W przypadku gdy rolnik lub zarządca nie złożą w 2026 r. wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach interwencji 9. (I.8.9.3), 10. (I.8.9.1) i 11. (I.8.9.2), a także oświadczenia, o którym mowa w § 36c ust. 3 rozporządzenia w sprawie „Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego”:

- 1) ARiMR uznaje, że na gruntach, które znajdują się w posiadaniu rolnika lub zarządcy i które były objęte podjętymi w 2022 r. zobowiązaniami w ramach Pakietów 1., 4. i 5. Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014–2020, nie są realizowane zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne odpowiednio w ramach interwencji 9. (I.8.9.3), 10. (I.8.9.1) i 11. (I.8.9.2), a więc te zobowiązania PROW 2014-2020 nie są kontynuowane;
- 2) nie ma zastosowania kara, o której mowa w § 41 ust. 3 rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych (zgodnie z wytyczną opisaną w ust. 2).

XI.6. Wytyczne dotyczące uznania planów działalności rolnośrodowiskowej i zmian tych planów, sporządzonych w 2025 roku przez osoby posiadające wiedzę niezbędną do doradzania w zakresie sporządzania planów działalności rolnośrodowiskowej lub dokumentacji przyrodniczych

1. Za osoby posiadające wiedzę niezbędną do doradzania w zakresie sporządzania planów działalności rolnośrodowiskowej lub dokumentacji przyrodniczych w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych lub zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020 i doświadczenie w tym zakresie, o których mowa w przepisach:
 - 1) § 46c rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych,
 - 2) § 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2026 r. zmieniającego rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2023 r. (Dz.U. z 2026 r. poz. 336)
 - ARiMR uznaje osoby, które na mocy art. 163 ustawy PS WPR w 2023 roku zostały wpisane odpowiednio na listę doradców rolniczych, o której mowa w art. 113 ust. 1 tej ustawy, posiadających specjalizację rolnośrodowiskową lub listę, o której mowa w art. 113 ust. 2 tej ustawy.
2. W przypadku braku osoby na liście doradców rolniczych, o której mowa w art. 113 ust. 1 ustawy PS WPR, posiadających specjalizację rolnośrodowiskową lub na liście, o której mowa w art. 113 ust. 2 tej ustawy, ARiMR zwraca się do Dyrektora

CDR o udzielenie pisemnej informacji:

- 1) czy ta osoba została wpisana na mocy art. 163 ustawy PS WPR na którąkolwiek z powyższych list;
- 2) o dacie skreślenia tej osoby z powyższych list.

XII. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115

1. Kontrola administracyjna obejmuje następujące interwencje: I.10.11, I.10.12, I.10.13, I.10.14, przy czym w pierwszym roku obejmuje sprawdzenie w terenie wykonania inwestycji niewytypowanych do kontroli na miejscu w zakresie I.10.12 i I.10.13.
2. Spełnienie kryterium wyboru operacji dotyczącego położenia przynajmniej w części gruntu przeznaczonego do wykonania inwestycji na glebach V, VI lub VIz klasy bonitacyjnej, zgodnie z ewidencją gruntów i budynków w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151 i 1824), weryfikowane jest przez ARiMR na podstawie informacji zawartych w Geoportalu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii – w przypadku ubiegania się o przyznanie wsparcia w zakresie interwencji: I.10.12 oraz I.10.13.
3. Warunek dotyczący wykonania inwestycji przy użyciu sadzonek drzew owocowych odmian wymienionych w ust. 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, których udział nie może wynosić więcej niż 50%, weryfikowany jest przez ARiMR na podstawie informacji zawartych w dowodzie zakupu sadzonek – w przypadku ubiegania się o przyznanie wsparcia w zakresie interwencji I.10.12 oraz I.10.13.

XIII. Wytyczne szczegółowe w zakresie warunkowości

1. Za okrywą ochronną gleby spełniającą normę GAEC 6 ARiMR uznaje m.in. okrywę roślinną (np.: uprawy ozime, trawy na gruntach ornych, międzyplony, wsiewki, rośliny bobowate drobnonasienne oraz ich mieszanki z trawami), pozostawienie ścierniska, grunty pokryte resztkami poźniwnymi oraz samosiewami zebranej

uprawy, mulczem, ugorem zielonym.

2. W okresie, w którym okrywa ochronna gleby powinna być utrzymywana, tj. od dnia zbioru uprawy w plonie głównym do dnia 15 października, termin nie dłuższy niż 4 tygodnie, w którym okrywa ochronna gleby nie musi być utrzymywana z uwagi na wysiew na tym gruncie roślin ozimych lub międzyplonów należy liczyć od dnia zlikwidowania okrywy ochronnej gleby do dnia pojawienia się kolejnej okrywy ochronnej gleby.
3. Jeżeli rolnik w 2023 na potrzeby realizacji normy GAEC 8, w zakresie przeznaczenia co najmniej 4% gruntów ornych na poziomie gospodarstwa na obszary i elementy nieprodukcyjne, wskazał „ugór z uprawą” to ARiMR, weryfikując zmianowanie w ramach normy GAEC 7, uwzględni tę uprawę.
4. Jeżeli rolnik na etapie składania wniosku o przyznanie płatności zgłosi do ARiMR rozbieżność w odniesieniu do działek objętych normą GAEC 2 lub po otrzymaniu decyzji dotyczącej pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4 ustawy PS WPR, złoży do ARiMR odwołanie, wskazując na rozbieżność w odniesieniu do działek objętych normą GAEC 2, ARiMR przekazuje informację w tym zakresie do IUNG-PIB z prośbą o stanowisko w przedmiotowym zakresie.
5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, lub w przypadku gdy rolnik zgłosił rozbieżność w odniesieniu do działek objętych normą GAEC 2 bezpośrednio do IUNG-PIB, a IUNG-PIB przekazał ARiMR stanowisko w tej sprawie, ARiMR uwzględni to stanowisko w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego.
6. W ramach normy GAEC 2 ARiMR, weryfikując wymóg dotyczący zakazu budowania i odnawiania rowów i instalacji drenujących do odwadniania lub odprowadzania wody z terenu, uwzględni fakt, że w celu prowadzenia działalności rolniczej na tych obszarach dopuszczone są konserwacje:
 - 1) bieżące:
 - a) koszenie skarp,
 - b) koszenie dna rowów,
 - c) usuwanie przetamowań;
 - 2) gruntowne (okresowe, np. nie częściej niż raz na trzy lata):

- a) odmulanie rowów,
 - b) odmulanie wylotów drenarskich,
 - c) wycinanie zakrzaczenia z dna rowów,
 - d) udrażnianie rurociągów drenarskich.
7. W przypadku konieczności aktualizacji warstwy wektorowej GAEC 2, ARiMR dokonuje jej na podstawie danych z IUNG-PIB raz w roku (najpóźniej przed uruchomieniem kolejnego naboru wniosków).
 8. Jeżeli rolnik na etapie składania wniosku o przyznanie płatności zgłosi do ARiMR rozbieżność w odniesieniu do działek objętych normą GAEC 9 lub po otrzymaniu decyzji dotyczącej pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4 ustawy -PS WPR, złoży do ARiMR odwołanie, wskazując na rozbieżność w odniesieniu do działek objętych normą GAEC 9, ARiMR po wstępnym zweryfikowaniu rozbieżności przekazuje informację w tym zakresie do właściwej ze względu na położenie RDOŚ z prośbą o stanowisko w przedmiotowym zakresie.
 9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, lub w przypadku gdy rolnik zgłosił rozbieżność w odniesieniu do działek objętych normą GAEC 9 bezpośrednio do właściwej ze względu na miejsce położenia działek RDOŚ, a RDOŚ przekazała ARiMR stanowisko w tej sprawie – ARiMR uwzględni to stanowisko w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego.
 10. W przypadku gdy stanowisko RDOŚ wraz z wnioskiem rolnika zostanie przekazane do MRiRW, a MRiRW prześle wniosek rolnika oraz stanowisko RDOŚ do ARiMR – ARiMR uwzględni stanowisko RDOŚ w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego.
 11. W przypadku przekazania przez MRiRW do ARiMR wniosku rolnika o weryfikację wyznaczonych obszarów GAEC 9 ust. 8 stosuje się odpowiednio.
 12. W przypadkach, o których mowa w ust. 9 i 10, ARiMR informuje rolnika, czy zgłoszone rozbieżności dotyczące działek objętych normą GAEC 9 zostały uwzględnione, a jeżeli tak, to w jakim zakresie.
 13. W przypadku konieczności aktualizacji warstwy GAEC 9, ARiMR dokonuje jej na podstawie stanowiska RDOŚ wyrażonego w korespondencji, o której mowa w ust. 8-11, raz w roku najpóźniej przed dniem rozpoczęcia naboru wniosków, tj. przed

dniem 15 marca oraz informuje MRiRW o powierzchni TUZ wrażliwych pod względem środowiskowym na dzień 15 marca danego roku.

XIV. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115 przyznawanych w formie płatności ekologicznych

Przypadki rozbieżności pomiędzy deklaracją danego gruntu przez rolnika we wniosku o przyznanie płatności ekologicznych a ustaleniami poczynionymi przez Jednostkę Certyfikującą w ramach obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 1 ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej

1. W przypadku stwierdzenia przez Jednostkę Certyfikującą w ramach systemu rolnictwa ekologicznego, uprawy:
 - 1) traw w siewie czystym z przeznaczeniem na materiał siewny jako uprawy rocznej lub traw w siewie czystym z przeznaczeniem na materiał siewny jako uprawy wieloletniej na użytkach rolnych spełniających definicję TUZ lub
 - 2) łąki przemiennej, mieszanki jednorocznej traw, mieszanki jednorocznej traw z bobowatymi drobnonasiennymi, mieszanki wieloletniej traw, mieszanki wieloletniej traw z bobowatymi drobnonasiennymi lub pastwiska przemiennego na użytkach rolnych spełniających definicję TUZ

– ARiMR stosuje § 6 ust. 8 rozporządzenia ekologicznego.
2. W przypadku stwierdzenia przez Jednostkę Certyfikującą uprawy TUZ na użytkach rolnych będących gruntami ornymi z uprawą:
 - 1) traw w siewie czystym z przeznaczeniem na materiał siewny jako uprawy rocznej lub traw w siewie czystym z przeznaczeniem na materiał siewny jako uprawy wieloletniej lub
 - 2) łąki przemiennej, mieszanki jednorocznej traw, mieszanki jednorocznej traw z bobowatymi drobnonasiennymi, mieszanki wieloletniej traw, mieszanki

wieloletniej traw z bobowatymi drobnonasiennymi lub pastwiska przemiennego
– ARiMR stosuje § 6 ust. 8a rozporządzenia ekologicznego.

XV. Wytyczne dotyczące uznania planów działalności ekologicznej i zmian tych planów, sporządzonych w 2025 roku przez osoby posiadające wiedzę niezbędną do doradzania w zakresie sporządzania planów działalności ekologicznej

1. Za osobę posiadającą wiedzę niezbędną do doradzania w zakresie sporządzania lub do zmiany planu działalności ekologicznej w ramach zobowiązań ekologicznych lub zobowiązań ekologicznych PROW 2014–2020 i doświadczenie w tym zakresie, o których mowa w § 3 i § 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 marca 2026 r. zmieniającego rozporządzenie ekologiczne (Dz. U. poz. 299), ARiMR uznaje osobę, która na mocy art. 163 ustawy PS WPR w 2023 roku została wpisana na listę doradców rolniczych, o której mowa w art. 113 ust. 1 tej ustawy, posiadających specjalizację rolnośrodowiskową lub specjalizację rolnictwo ekologiczne.
2. W przypadku braku osoby na liście doradców rolniczych, o której mowa w art. 113 ust. 1 ustawy PS WPR, posiadających specjalizację rolnośrodowiskową lub specjalizację rolnictwo ekologiczne, ARiMR zwraca się do Dyrektora CDR o udzielenie pisemnej informacji:
 - 1) czy ta osoba została wpisana na mocy art. 163 ustawy PS WPR na powyższą listę,
 - 2) o dacie skreślenia tej osoby z powyższej listy.